

dele for den ene eller den anden af de Parter, hvem Sagen angik. I det foreliggende Lovforslag har jeg som faadanne Punkter betegnet de Uligheder, som forekomme mig at være til Stede derved, at det alene er Tiendeyderne, hvem det er overladt at begjære Afløsningen, medens Tiendeierne ikke skulle have en lignende Ret. Man har lige overfor dette Punkt paaberaabt sig Forordningen af 1810, der giver Tiendeyderne den samme Ret uden at give Tiendetagerne den; men jeg ser dog ikke, at det er en fuldgyldig Grund til, at man ikke nu i 1879, naar man tilsigter en endelig Ordning af Forholdet, og da det vistnok maa betragtes som ønskeligt — jeg i det Mindste betragter det som ønskeligt — at Afvigelingen af Forholdene maa blive saa almindelig som mulig, vil se bort fra den tidligere Bestemmelse og give Tiendetageren en Ret, som jeg synes er ganske naturlig. — Den anden Bestemmelse i Lovforslaget, jeg har standstødt ved, og som jo af den ærede foregaaende Taler er betegnet som et Hovedpunkt i Loven, om hvilken den største og skarpeste Meningsforskjel har fundet Sted, er naturligvis Spørgsmaalet om Vederlag for Opmaalet. Den ærede sidste Taler yttrede, at, ligesom Jurister i det andet Thing havde udtalt sig bestemt for det Uberettigede i at se bort fra Opmaalet, saaledes havde ogsaa Ministeren, saa vidt han vidste, udtalt en lignende Anskuelse. Det har jeg gjort i al Korthed, fordi Sagen fra andre Sider var bleven udtømt paa en saadan Maade, at jeg ikke vilde gjøre Forvaret for min Mening mere udførlig, end jeg gjorde; men jeg har sagt, at jeg havde den ganske bestemte Forvisning, at Tiendetageren var berettiget til Opmaalet, og denne min Formening har jeg fornemmelig støttet paa, at der forelaa Spøsterepræjudikater, aldeles utvilsomme Præjudikater, for, at der tilkom dem en saadan Ret. Der er to Spøsterepræjudikater, den ene fra 1834 og den anden fra 1851, der have afgjort Spørgsmaalet derhen, at Opmaalet tilkommer Tiendetageren, hvad enten det udtrykkelig er nævnt i Tiendeforeningen eller Kommissionskjendelsen eller ikke. Ege overfor saadanne Domme af Landets højeste Ret har jeg troet, at, hvad man end igrøvt kan anføre — og jeg skal gjerne indrømme, at der er anført meget sandsynlige og rimelige Forklaringer med Hensyn til Opmaalets Bestemmelse i sin Tid osv. — om Oprindelsen til Opmaalet, saa maa de Slutninger, man kan ulede deraf, dog vige for Spøsterepræjudikats Afgjørelse. Jeg skal ikke og kan ikke følge det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Magesen) i hans Betragtninger over dette Forholds Begyndelse og Udvikling, og jeg tror heller ikke, det er fornødent. Jeg er enig med ham i Hovedsagen, nemlig at Afgjørelsen af dette Spørgsmaal ikke naturlig hører hjemme her, men at den, naar Sagen er saa tvivlsom, som jeg vil indrømme, at den stikker sig for mig, ihvorvel jeg trods det, jeg har hørt,

meget helder til den Anskuelse, at Spøsterepræjudikaterne maa være afgjørende, helst bør udflydes af Loven og henvises til det Sted, hvor den rettest hører hjemme, nemlig til Rettens Afgjørelse. — Heller ikke Bestemmelsen i § 2 om, at der kun skal ydes i 10 Aar Vederlag for det Tab, som kan paaføres den ene eller den anden af de Interesserede, hvor Tiendefornet skal betales efter Kapitelstart, kan jeg anse for at gjøre lige Ret imellem Parterne. Naar man erkjender, at der er Forhold til Stede, som kunde gjøre, at Vederlaget efter Kapitelstarten kan være enten for lidet eller for stort, kan jeg ikke se, at der er nogen Grund til at begrænse den Erstatning, som man tror maa gives den ene eller den anden af Parterne, til et vist Tidrum, især ikke til et saa kort som 10 Aar. Det er de tre Hovedindbendinger, jeg har haft at gjøre mod Lovforslaget, og som vilde have til Følge, at jeg, naar der ikke kommer Forandringer deri — i det Mindste saaledes som jeg opfatter Sagen for Dieblisset — ikke vil kunne tilraade at vedtage Lovforslaget. At der er andre Mangler derved, har jo det ærede Medlem, der talte først (Dyrenbøll), meget klart fremstillet, skjøndt jeg tror, at han paa enkelte Punkter gjorde Lovforslaget nogen Uret. Det har man imidlertid heller ikke været blind for eller ladet uvidende om i det andet Thing, idet man udtrykkelig har sagt, at de Indbendinger, man har gjort mod Lovforslaget, vare ikke udtømmende, og at der kunde være Udskilligt, som maatte forlanges ændret, for at Lovforslaget kunde foreligge i en god Skikkelse, men at saa længe man ikke havde Udfigt til at komme overens om Hovedpunkterne, havde de særlige Underfølgelser om, hvad der igrøvt maatte rettes ved Bestemmelserne, mindre Interesse. Jeg vil ogsaa tro, at, var man først enig om Hovedpunkterne, vilde det være let at rette de Feil, som forøvrigt kunde være paa forskjellige Steder i Lovforslaget, og som ikke kunde give Anledning til saa skarpe Modsetninger mellem Meningerne, som Tilfældet er paa disse Steder. Det har, for saa vidt jeg har forstaaet det, været Ønsket i det andet Thing, at man, efter at dette Lovforslag har været behandlet tre forskjellige Gange der, kunde høre Landsthingets Mening om denne Sag, og jeg har det Naab efter den indgaaende og grundige Behandling fra de Herrer's Side, som have haft Ørdet, at man her vil undergive Lovforslaget en alvorlig Drøftelse, og at altsaa Hensigten, hvormed Lovforslaget er sendt her over, vil blive opnaaet. Jeg skal for mit Bedkommende bidrage, hvad der staar i min Magt, til, at Lovforslaget kan komme tilbage til det andet Thing i en Skikkelse, som kan give Udfigt til, at Spørgsmaalet kan blive bragt ud af Verden, men jeg maa sige, at min Tillid til, at det vil lykkes, ikke er stor; thi det synes, at Meningerne i denne Sag staa temmelig skarpt over for hinanden, og jeg har nogen Tvivl